

УРСУЛА ЛЕ ГУИН ЕТЕР ИЛИ

Превод от английски: Владимир Германов, 2013

chitanka.info

На разказвачите американци

Една

Вече никога не ходя в „Две сини луни“. Замислих се за това, когато аранжирах витрината на бакалницата и видях Кори да влиза там от отсрещната страна на улицата и да отваря. Никога през живота си не съм ходила сама на бар. Сук дойде да си вземе шоколад и ѝ го казах, попитах я дали не би трябвало да отида някой път и да изпия една бира, да видя дали вкусът ѝ е различен, ако си сам. Сук каза: „О, мамо, ти винаги си била сама“. Отвърнах ѝ, че рядко съм имала време за самата себе си заради четиримата ми съпрузи, а тя възрази: „Знаеш, че това не се брои“. Сук е още зелена. Полъх свеж вятър. Видях Ненужен да я гледа с кучешкия поглед, който имат мъжете понякога. Изненадах се, че ме заболя, не знам защо. Просто никога не съм виждала Ненужен да гледа така. Какво ли съм очаквала, та Сук е на двайсет, а мъжът си е мъж. Той само изглежда, че се справя добре сам. Че е независим. Затова е спокоен. Силвия умря преди години и години, и години, но никога досега не съм смятала това за дълго време. Питам се дали не се лъжа за него. Въпреки че през цялото време работя за него. Би било странно. Пронизва ме като болка. Все едно, като направиш някаква грешка, да се държиш глупаво, да зашиеш шева с вътрешното навън, да оставиш горелката да гори.

Те всички са странни, мъжете, искам да кажа. Сигурно, ако ги разбирах, нямаше да са ми толкова интересни. Обаче Тоби Уокър беше най-странен от всички. Странникът. Така и не разбрах откъде дойде. Роджър дойде от пустинята, Ади дойде от океана, Тоби обаче дойде от по-далече. И беше вече тук, когато пристигнах. Хубав мъж, изцяло тъмен, тъмен като горите. Загубих пътя си в него. Обичах да губя пътя си в него. Как ми се ще да беше тогава, не сега! Изглежда, вече не мога да се губя. Има само един път. Трябва да продължавам да крача по него. Имам чувството, че прекосявам Невада, също като пионерите, помъкнала много неща, от които имам нужда, ала трябва да ги изоставям с напредването си. Някога имах пиано, то потъна при едно

прекосяване на река Плат. Имах хубав тиган, но стана много тежък и го оставих в Скалистите планини. Имах два яйчника, но се износиха около времето, когато бяхме в Карсън Синк. Имах добра памет, но парченца от нея непрекъснато се ронят, трябва да ги изоставям пръснати из пелина по пясъчните хълмове. Децата още идват, но не са мои. Имах ги, а това не е същото като имам ги. Вече не са с мен, дори Арчи и Сук. Те още крачат там, където бях аз преди години. Питам се дали ще се приближат повече от мен до западната страна на планините, до долините с портокаловите горички? Още са зад мен. Още са в Айова. Дори не са си помислили за Сиера Невада все още. И аз не бях, докато не стигнах тук. Сега започвам да си мисля, че съм член на отряда на Донър^[1].

Томас Сън

Че не можеш да разчиташ на Етер, е понякога пречка, както като станах по тъмно тази сутрин, за да хвана отлива, и излязох през вратата с гумените си ботуши и карираното яке, със стъргалото за миди и кофата, и през нощта пустинята пак се беше върнала на сушата. Проклетата пустиня и проклетият пелин. С проклетата си лопатка там можеш да изкопаеш само някоя проклета вкаменелост. Аз лично обвинявам индианците. Не мисля, че една напълно цивилизована страна би допуснала подобни нередности в един град. Тъй като живея тук от 1949 г. и не можех да продам къщата и имота си за трохи, възнамерявам да свърша тук, харесва ли ми, или не. Това означава още няколко години — десет до петнайсет най-вероятно. Макар че в наши дни не можеш да разчиташ на нищо където и да било, да не говорим за място като това. Аз обаче обичам да се грижа за себе си и тук мога да го правя. В Етер правителството много не ти се меси и не ти се бърка в работите, не ти пречи толкова, колкото в други градове. Това може би е така, защото обикновено градът ни не е там, където правителството мисли, че е, при все че понякога е.

Когато за първи път дойдох тук, проявявах интерес към една жена, но вярвам, че в края на краищата е по-добре един мъж да не го прави. Жената е по-лоша пречка за мъжа от всичко останало, дори от правителството.

Чел съм определението „закоравял стар ерген“ и с готовност ще се съглася, че се отнася за мен, ако коравостта обхваща всичко. Не обичам нещата, които са меки в средата. От мекота няма полза в този корав свят. Аз съм като някоя от бисквитките на майка ми.

Майка ми, госпожа Дж. Дж. Сън, почина в Уичита, Канзас, през 1944 г., на 79. Тя беше мила жена и преживяванията ми с жените по принцип не се отнасят за нея.

Откакто изобретиха бисквитките, които се продават в туба, която удряш в ръба на масата и тестото избухва отвътре под налягане, купувам само от тях, и като ги пека половин час, стават както ги обичам, твърди до сърцевината. Преди изпичах тестото цяло, но после открих, че можеш да го нахъсаш на отделни бисквитки. Не си падам по четенето на инструкции, а и те винаги са напечатани с малки, бледи букви на проклетата опаковка, която се къса при отварянето на тубата. Използвам очилата на майка ми. Те са добра направа.

Жената, заради която дойдох тук през 1949 г., още е тук. Това беше през периода на увлечението ми. За щастие мога да кажа, че тя не успя да забие куките си в мен. Други мъже нямаха този късмет. Тя се омъжи или все едно се омъжи няколко пъти, беше бременна и буташе бебешка количка с десетилетия. Понякога си мисля, че всеки мъж под четирийсет в този град е един от мъжете на Една. Аз се отървах на косъм. Няколко пъти сънувам Една. В този сън аз съм с малка лодка в морето и ловя съомга, а Една плува през вълните и опитва да се качи на лодката. За да ѝ попреча, удрям ръцете ѝ с ножа за кормене и отрязвам пръстите ѝ, те падат във водата и се превръщат в някакви малки същества, които се отдалечават с плуване. Не мога да разбера дали са бебета или тюлени. След това Една започва да плува след тях и да издава странен звук, и тогава виждам, че в действителност тя е нещо като тюлен или морски лъв като онези големите в пещерата на южния бряг, светлокафяви и много големи, дебели и хлъзгави във водата.

Този сън ме смущава, защото не е честен. Странният звук, който издава Една в съня ми, ме кара да изпитвам неудобство, когато съм в бакалницата и тя е на касата. За да съм сигурен, че набира правилните цени и ми връща точното ресто, трябва да гледам как ръцете ѝ отварят и затварят чекмеджето и как пръстите ѝ натискат клавишите. Лошото

на жените е, че не можеш да разчиташ на тях. Те не са напълно цивилизовани.

Роджър Хидънстоун

Идвам в града само понякога. От време на време, това е. Ако пътят ме отведе там, добре, но не се натискам да ходя. Управлявам животновъдно ранчо от двеста хиляди акра, което ми създава много работа. Понякога вдигам глава и луната, която предната нощ съм видял пълна, се оказва нова. Летата идват едно след друго като телета през заграждение. През зимите обаче седмиците понякога замръзват като водата в потока и нещата известно време остават неподвижни. Тук, във високата пустиня, въздухът през зимата понякога е неподвижен и чист. Виждал съм планински върхове от Бейкър и Рание на север, Худ и Джеферсън, Трипръстия Джак и Сестрите на изток оттук, и на юг до Шаста и Ласен, изправени в слънчевите лъчи на осемстотин или на хиляда мили. Това беше, когато летях. От земята не можеш да видиш много от пейзажа, макар че можеш да видиш останалата част от вселената нощем.

Размених двуместната си „Чесна“ за породиста кобила и най-често карам пикап форд, макар че понякога съм имал и шевролет. Те могат да ме закарат до града, стига на пътя да няма повече от половин метър сняг. Понякога обичам да ходя там, да хапвам омлет на закуска в кафенето и да посещавам жена си и сина си. Пийвам в „Двете сини луни“ и прекарвам нощта в мотела. На следващата сутрин съм готов да се върна в ранчото, за да видя какво се е объркало, докато съм отсъствал. Винаги има по нещо.

Една е идвала в ранчото само веднъж, докато бяхме женени. Прекара там три седмици. Бяхме толкова заети в леглото, че почти не помня нищо друго, освен че опита да се научи да язди. Качих я на Сали, кобилата, за която размених чесната и доплатих още петнайсет хиляди долара, много надежден кон и по-интелигентен от повечето републиканци. Една обаче корумпира кобилата морално за по-малко от десет минути. Опитвах да ѝ обясня как животното се ръководи от движенията на коленете ти, когато Една изкрещя и я пришпори като див мустанг. Изскочиха от двора и стигнаха на половината път до

Онтарио в бесен галоп. Аз яздех старата дореста кранта и ги срещнах чак когато се връщаха. Сали нямаше угризения, но онази вечер Една беше болезнена и чувствителна. Твърдеше, че цялата любов била изтръскана от нея. Предполагам, че е било така в по-широк смисъл, защото съвсем скоро поиска да се върне в Етер. Мислех, че е напуснала работата си в бакалницата, но се оказа, че само е поискала месец отпуска. Твърдеше, че Ненужен ще има нужда от нея за допълнителната работа по Коледа. Върнахме се в града и го открихме малко по на запад от там, където го бяхме оставили, на много красиво място близо до планините Очоко, и прекарахме много щастлива Коледа в къщата на Една, с децата.

Не знам дали Арчи е бил заченат там или в ранчото. Ще ми се да е било в ранчото, така че нещо да го тегли да се върне някой ден. Не знам на кого да оставя всичко това. Чарли Ехеверия го бива с добитъка, но не може да мисли и два дни напред, не умее да се оправя с купувачите, да не говорим с корпорациите. Не искам корпорациите да печелят от това място. Работниците са млади симпатяги, но няма да стоят да чакат и не искат. Каубоите не искат земя. Земята те заробва. Трябва да приемеш това. Понякога имам чувството, че всичките камъни от тези двеста хиляди акра са на раменете ми и умът ми се е превърнал в зъбер. И зверовете, които бродят и вият по тази земя. Кравите стоят с телетата си изложени на вятъра, който през март навява сняг като леден пясък през равнините. Търпението им е нещо, което се опитвам да разбера.

Грейси Фейн

Вчера видях онзи стар ранчero на Главната улица, господин Хидънстоун, който беше женен за Една някога. Държеше се сякаш знаеше къде отива, но щом улицата стигна до морските скали, направо изглеждаше глупаво. Обърна се и се върна с онези ботуши с високи токове, с дългите си крака, стъпваше като котка, както стъпват каубоите. Той е кльощав старец. Отиде в „Две сини луни“. Ще опита с пиене да се върне в източен Орегон, предполагам. Не ме интересува дали този град е на изток или на запад. Не ме интересува дали е някъде изобщо. И бездруго никога не е някъде. Смятам да се махна оттук и да

замина за Портланд, да постъпя в „Интермаунтън“, голямата транспортна компания, и да карам камион. Научих се да карам, когато бях на пет, на трактора на дядо ми. Когато станах на десет, започнах да карам доджа на баща ми, а откакто имам книжка, карам пикапи и ванове за мама и господин Ненужен. Миналото лято Джейс ми даваше уроци на прицела си. Справих се много добре. Имам природна дарба. Джейс го каза. Никога обаче не съм излизала на междущатско шосе 5, освен веднъж или два пъти. Той настояваше, че трябва още да упражнявам спирането и паркирането и маневрите. Нямах нищо против да се упражнявам, но щом спирах камиона, той искаше да ме сложи в онова, дето е като легло зад седалките, и да ми свали джинсите. Така че трябваше да се чукаме малко, преди да продължи да ме учи нататък. Моята идея беше да карам на дълъг път, да науча много неща и тогава да правим секс и да пием кафе, после да се върнем по друг път, може би през планините, където да се наложи да упражнявам и други неща, като спиране и така нататък. Мъжете обаче май имат различни приоритети. Дори докато шофирах, слагаше ръка на раменете ми и ме галеше по циците. Има такива големи ръце, може да обхване и двете ми цици едновременно. Беше хубаво, но му пречеше да се съсредоточи върху обучението ми. Като кажеше: „О, скъпа, страхотна си“, аз си мислех, че шофирам много добре, но той започваше да издава онези пъшкащи звуци, така че трябваше да намалявам скоростта и да намирам място за паркиране, за да отидем пак в онова, което е като легло. Упражнявах се да сменям скоростите наум, докато се чукахме, и помогна. Отново можех да го превключвам нагоре и надолу. Виках: „Караме със сто!“, когато наистина го подкарвах нагоре. Или: „Ченгета на опашката ти!“. И виех като сирена. Това е кръщелното ми име: Сирена. През август промених маршрута на Джейс. Тогава си направих планове. Шофирам за бакалницата и пестя пари, докато стана на седемнайсет. Тогава ще отида в Портланд и ще работя за „Интермаунтън“. Искам да карам по междущатско шосе 5 от Сиатъл до Лос Анджелис или до Солт Лейк Сити. Докато успея да си купя собствен камион. Всичко е планирано.

Тобинай Уокър

Всички млади хора искат да се махнат от Етер. Младите американци от малките градчета искат да си тръгнат. И някои го правят, а други престават да говорят за това, къде ще отидат, когато си тръгнат. Те са стигнали там, където са. Техният проблем, ако е проблем, не се различава много от моя. Получаваме прозорец на възможностите. Той се затваря. Минавах през годините с лекотата, с която децата тук пресичат улицата, но окуцах и трябваше да престана да ходя. Значи, това е моето време, златният ми момент, просперитетът ми.

Когато за първи път срещнах Една, тя ми каза нещо странно. Разговаряхме, не помня за какво, тя млъкна и се втрени в мен. „Приличаш на неродено дете — каза. — Гледаш нещата като неродено дете.“ Не знам какво отговорих и едва по-късно се зачудих откъде знае как изглежда едно неродено дете и дали е имала предвид зародиш в утробата или дете, което така и не е било заченато. Може да е имала предвид новородено. Мисля обаче, че използва думата, която искаше да използва.

Когато за първи път спрях тук, преди инцидента, нямаше град, разбира се, нямаше поселище. Няколко души идваха и понякога лагеруваха по цял сезон, но това беше място без граници, при все че имаше имена. Тогава хората нямаха очаквания за стабилност както сега. Знаеха, че докато една река тече, тя е река. Тогава само бобрите строяха бентове. Етер винаги се е простира на големи територии и е запазил тази собственост. Собствеността обаче не е непрекъсната.

Хората, които срещах и които минаваха оттук, казваха, че идват от потока Хъмбъг, реката в планините, но самият Етер никога не е бил в Каскадните планини, доколкото знам. Много често можеш да ги видиш западно от него, макар че обикновено той е западно от тях и често е западно от крайбрежната планинска верига, където се добива дървен материал и се отглежда добитък, понякога на самия морски бряг. Теренът му е прекъснат. Мястото е необикновено. Ще ми се да отида до центъра и да разкажа за него, но вече не мога да ходя. Трябва да просперирам тук.

Дж. Ненужен

Хората си мислят, че няма калифорнийци. Никой не може да дойде от обетованата земя. Ти трябва да отидеш там. Умираш в пустинята, гроб край пътя. Аз идвам от Калифорния, роден съм там, помислете за това. Роден съм в долината Сан Аркадио. Овощни градини. Бяла яка от цъфнали портокалови дръвчета под голи синьо-кафяви планини. Слънчева светлина като въздух, като бистра вода, нещо, в което живееш, стихия. Нашето място беше малка ферма високо в подножието на планините, с изглед към долината. Баща ми беше управител на една от фирмите. Портокалите цъфтят в бяло, излъчват чуден, фин аромат. Покрайнините на Рая, каза майка ми веднъж, когато простираше прането. Спомням си, че го каза. Живеем в покрайнините на Рая.

Тя почина, когато бях на шест, и не си спомням много неща за нея, освен това. Сега си давам сметка, че жена ми почина толкова отдавна, че съм загубил и нея. Умря, когато дъщеря ни Кори беше на шест. Тогава ми се струваше, че в това има някакъв скрит смисъл, но и да е имало, не го открих.

Преди десет години, когато Кори стана на двацет и една, каза, че за рождения си ден иска да отиде в Дисниленд. С мен. Направо ме довлече до там, наистина. Доста пари похарчихме, за да гледаме хора, облечени като мишки с големи глави, и места, преобразени да приличат на нещо, което не са. Предполагам, в това е цялата идея. Те чистят мръсотията, докато стане хигиенизирана субстанция, после я разстилат, за да прилича на мръсотия, така че да не се налага да я пипаш. Ти и Уолт контролирате нещата тук. Може да си на всякакво място, пространство или океан, или замъци в Испания, напълно санитарни, без мръсотия. Щеше да ми хареса, когато бях малък, когато си мислех, че смисълът е да управляваш неща. Промених идеите си и сега съм доволен и на бакалница.

Кори искаше да види къде съм отраснал, така че отидохме до Сан Аркадио. Не беше там — не и това, което имах предвид аз. Имаше само покриви, къщи, улици и къщи. Смогът беше толкова гъст, че скриваше планините и слънцето изглеждаше зелено. По дяволите, махай ме оттук, казах, променили са цвета на слънцето. Кори искаше да потърсим къщата, но аз бях сериозен. Махни ме оттук, настоях, мястото е това, но годината не е която трябва. Уолт Дисни може да се

отърве от мръсотията в собствеността си, ако иска, но това тук е прекалено. Тук е моята собственост.

Така се чувствах. Сякаш нещо, което си мислех, че имам, беше остъргано от цялата мръсотия, а отдолу са останали само цимент и електрически кабели. Предпочитах да не бях го виждал. Хората, които минават оттук, ме питат как мога да живея в град, който не стои на едно и също място през цялото време, но пък били ли са в Лос Анджелис? Той е там, където искаш да кажеш, че е.

Е, след като нямам Калифорния, какво имам? Достатъчно добър бизнес. Кори е все още тук. Има глава на раменете си. Приказлива е. Управлява бара, както трябва да се управлява бар. И мъжа си управлява доста добре. Какво имам предвид, когато казвам „имах майка“, „имах жена“? Имам предвид, че си спомням аромата на онези портокалови цветове, белотата, слънчевата светлина. Нося това със себе си. Корина и Силвия. Нося имената им със себе си. Какво имам обаче?

Това, което нямам, всеки ден е на една ръка разстояние. Всеки ден, без неделя. Но не мога да протегна ръка. Всеки мъж от града я е дарявал с дете, а аз само съм ѝ давал заплатата. Знам, че ми се доверява. Това е проблемът. Твърде късно е вече. По дяволите, за какво съм ѝ в леглото? Заради медицинските застраховки ли?

Ема Боудли

Всичко сега е сериен убиец. Казват, че всеки естествено се чувства привлечен от мъжа, който планира и извършва едно убийство след друго, без никаква причина и без дори да познава лично тези, които убива. Наскоро в големия град се появи мъж, който измъчвал и изтезавал три малки момченца и ги снимал, докато ги изтезавал, а после и труповете им, след като ги убил. Властите сега се питат какво да правят с тези снимки. Могат да спечелят много пари, ако ги издадат в книга. Бил заловен точно когато примамвал четвърто момче да отиде с него, също като в кошмар. Имало е мъже в Калифорния и Тексас, ако не се лъжа, и в Чикаго, които са разчленявали и убивали многократно. И разбира се, знаем историята за Джак Изкормвача, който убивал бедни жени и за когото се предполага, че е бил от кралското семейство

на Англия. Несъмнено и преди него е имало множество серийни убийци, много от които членове на кралски семейства или императори, или генерали, които са избили хиляди и хиляди хора. По време на война обаче убиват хората повече или по-малко едновременно, не един по един, така че онези са масови убийци, не серийни убийци, но не съм сигурна, че виждам разлика всъщност. Понеже от гледна точка на убийтия то се случва веднъж.

Ще се изненадам, ако в Етер имаме сериен убиец. Повечето от мъжете са участвали в някоя от войните, но това би ги направило масови убийци, освен ако не са служили зад бюро. Не мога да си помисля, че някой тук би станал сериен убиец. Несъмнено, аз ще разбера последна. Установявам, че да си невидим, е нож с две остриета. Често не виждам толкова, колкото виждах, когато бях видима. Като невидима обаче е по-малко вероятно да стана серийна жертва.

Странно е, че естественото привличане, за което говорят, не включва серийните жертви. Предполагам, че е защото съм преподавала на малки деца трийсет и пет години, но все пак може би съм неестествена, защото си мисля за онези три малки момченца. Били са на три-четири годинки. Колко странно е, че животът им е продължил само няколко години, като на котка. В техния свят вместо майка им внезапно изниква мъж, който им обяснява как ще ги нарани, и след това го прави, така че в живота им няма нищо, освен страх и болка. И умират в страх и болка. Репортерите ни разказват единствено как са били осакатени и колко разложени са били, и това е всичко. Били са малки деца, не мъже. Те не са интересни. Те са просто мъртви. Докато за серийния убиец разказват всичко отново и отново, обсъждат психиката му и как родителите му са направили така, че да стане толкова притегателен, и той живее вечно, както Джак Изкормвача и Хитлер Изкормвача. Всички наоколо несъмнено помнят името на мъжа, който серийно изнасили, фотографира и изтезава малките момченца, преди серийно да ги убие. Името му е Уестли Дод. А как се казват жертвите му?

Разбира се, ние, хората, го убихме в замяна. Това е искал той. Искал е ние да го убием. Не мога да преценя дали обесването му е масово убийство или серийно убийство. Направихме го всички ние, както при война, така че е масово убийство, но всеки от нас го е

направил, демократично, така че, предполагам, също така е и серийно. Аз предпочитам да съм серийна жертва, а не сериен убиец, но не ми беше дадено да избирам.

Възможностите ми за избор намаляват. Никога не съм имала много, тъй като сексуалните ми импулси не съответстваха на позицията ми в живота, и никой от тези, в които се влюбвах, не го знаеше. Радвам се, когато Етер се появи на друго място, защото това е един вид нов избор къде да живея, само че без да ми се налага да вземам решението. Способна съм да вземам само дребни решения. Какво да ям за закуска — овесени ядки или корнфлейкс, или може само парченце плод? Кивито беше само по петнайсет цента едното днес в магазина и купих половин дузина. Преди известно време то беше най-екзотичното нещо, от Нова Зеландия, струва ми се, и едно струваше долар, а сега ги отглеждат навсякъде в долината Уиламет. Долината Уиламет обаче може да е много екзотична за човек от Нова Зеландия. Харесва ми как разхлаждат устата, как вътрешността им изглежда хладна, гладко зелена, прозрачна като нефрит. Още виждам такива неща съвсем ясно. Само с хората очите ми стават все повече и повече прозрачни, така че невинаги виждам какво правят, а те могат да погледнат право през мен, сякаш очите ми са въздух, и да кажат:

— Здравсти, Ема, как се отнася животът с теб?

Животът се отнася с мен като със серийна жертва, благодаря.

Питам се дали тя ме вижда, или вижда през мен. Не смея да погледна. Тя е стеснителна и изгубена в кристалните си сънища. Само да можех да се грижа за нея. Тя има нужда от грижи. Чаша чай. Билков чай, може би ехинацея, мисля си, че имунната ѝ система има нужда от подсилване. Не е практичен човек. Аз съм много практичен човек. Доста различен от мечтите ѝ.

Ло още ме вижда. Разбира се, Ло е сериен убиец по отношение на птиците и къртиците, и макар да се разстройвам, когато птичките не са съвсем умрели, това не е същото като с онзи мъж, който прави снимки. Господин Хидънстоун веднъж ми каза, че котките имат инстинкт да не убиват веднага мишките или птичките, за да учат котенцата си да ловуват, така че тук жестокостта прилича на предвидливост. Знам, че някои котараци убиват котенца, но не мисля, че някога някой котарак е отгледал котенца и предвидливо ги е научил да ловуват. С това се занимава кралицата котка. Котаракът е Джак

Изкормвача на кралското семейство. Ло обаче е стерилизиран, така че може и да се държи като кралица или поне като някакъв чичо, ако наоколо имаше котенца, за да им носи своите птички и да ги учи да ловуват. Никога не се отдалечава от дома и държи под око птичките, къртиците и мен. Знам, че невидимостта ми не е универсална, когато се будя нощем и Ло седи до мен на леглото, точно до възглавницата, мърка и ме гледа изпитателно. Това е странно, малко обезпокоително. Очите му ме будят, струва ми се. Това събуждане е добро обаче, защото знам, че очите му ме виждат, дори в тъмното.

Една

Добре, искам отговор. През целия си живот, откакто навърших четиринайсет, работя над душата си. Не знам как иначе да го нарека, така го наричах тогава, когато бях на четиринайсет и започнах да притежавам живота си и да познавам отговорността си. Оттогава не съм намерила време да открия по-добро наименование. Думата „отговорност“ означава, че трябва да отговориш. Не може да не отговориш. Може да не ти се ще да отговориш, ала трябва. Когато отговаряш, градиш душата си, така че да има форма, големина и някаква сила, за да стои. Разбрах това, придобих това знание, когато бях на тринайсет, в началото на четиринайсетата си година, през онази дълга зима в Сискиъс. Добре, значи оттогава повече или по-малко съм работила според това разбиране. И наистина работих здраво. Вършила съм каквото се е налагало и съм го вършила по най-добрия начин, с ума и силата, които са били нужни. Била съм и сервитьорка, и продавачка, но винаги на първо място е било отглеждането на децата и поддържането на къщата, така че хората да могат да живеят прилично, здрави и в някаква степен спокойни. После идва откликването на нуждите на мъжете. Това звучи като че ли трябва да е на първо място. Хората може да говорят, че никога не съм мислила за друго, освен да правя каквото искат мъжете, да им доставям удоволствие и да доставям удоволствие на себе си, и бог ми е свидетел, че с удоволствие отговарям на такива въпроси, ако са зададени от приятен човек. В подредбата на ума ми обаче децата са преди бащите на децата. Може би смятам така, защото съм най-голямата дъщеря, с четири по-малки

след мен, а баща ни си замина. Добре, това са отговорностите ми, както ги виждам, това са въпросите, на които винаги съм се опитвала да отговоря — могат ли хората да живеят в тази къща, как едно дете израства правилно, как да стане достойно за доверие.

Сега обаче имам свой собствен въпрос. Никога не съм задавала въпроси, толкова заета бях да отговарям, но тази зима станах на шейсет години и си мисля, че трябва да имам време за въпрос. Трудно е обаче да питаш. Ето го. През цялото време съм работила да издържам къщата и да отглеждам децата, да правя любов и да изкарвам прехраната ни, та реших, че трябва да има време или някакво място, където всичко това ще се събере заедно. Например думите, които съм изрекла през целия си живот, във всичката работа, дума тук, дума там, в един момент ще направят изречение и аз ще мога да го прочета. Тогава ще съм изградила душата си, ще знам за какво е тя.

Ала аз вече съм изградила душата си и сега не знам какво да правя с нея. Кой я иска? Живея шейсет години. Каквото съм правила досега, ще правя и занапред, само че по-малко, защото ставам по-слаба и по-болна, смалявам се през цялото време, свивам се около себе си, умирам. Няма значение какво съм направила, създала или какво знам. Думите не значат нищо. Трябва да поговоря с Ема за това. Тя единствена не казва неща като: „Толкова си стар, колкото се чувстваш“ или „О, Една, ти никога няма да остарееш“ — такива глупости. И Тоби Уокър не би говорил така, но той вече изобщо не говори много. Пази изреченията за себе си. Децата ми, които още са тук, Арчи и Сук, не искат и да чуват такива работи. Младите не могат да си позволят да вярват, че ще остарееят.

Такава ли е цялата отговорност, която поемаш, полезна тогава, но безполезна по-късно? Нещо, което изхвърляш? Каква е ползата тогава? Цялата работа, която си свършила, я няма. Не е създала нищо. Може и да греши. Ще ми се да имах повече доверие в умирането. Може и да си струва, да е нещо като отговор, като отиване на друго място. Както се чувствах онази зима в Сискиъс, когато крачех по снежния път между черните смърчове под всички звезди, когато бях голяма колкото вселената, когато бях същата като вселената. И ако продължавам да крача напред, ме чакаше слава. С времето щях да стигна до славата. Знаех го. Заради това градих душата си. Направих я за слава.

И съм видяла доста слава. Не съм неблагодарна. Но тя не трае. Тя не идва, за да ти направи място, където да можеш да живееш, къща. Отива си като годините. Какво остава? Отслабване и забравяне, и мислене за болки и стомашни киселини, рак и пулс, и артрити, докато целият свят не стане колкото една малка стая, която мирише на урина, до това ли се свежда всичката работа, това ли е край на ритащите крачета на бебетата, на детските очи, любящите ръце, дивите препускания, светлината на водата, звездите над снега? Някъде във всичко това все пак трябва да има слава.

Ървин Мут

Наблюдавам господин Тоби Уокър от доста време, проверявам факти, и ако бъда призован, мога да заявя с голяма сигурност, че този „господин Уокър“ не е американец. Проучванията ми ме отведоха значително по-навътре от това, но има много „сиви области“ или някои факти, които много хора по правило не са готови да приемат. Нужно е обучение.

Вниманието ми беше привлечено към тези факти най-напред при проучването на градския архив по свършено друг повод. Достатъчно е да се каже, че проверявах собствеността върху имота на Фейн по времето, когато госпожа Оси Джийн Фейн предала имота в ръцете на Ървин Мут Рилейти, чийто собственик съм аз. Имало е спор за границата на имота откъм източната страна през 1939 с, който, поради причина, че съм педантичен по отношение на този тип подробности и отговорности, проверих. С изумление открих, че съседният парцел, разработен през 1906 г., е собственост на Тобинай Уокър от тази година, 1906-а! Естествено, приех, че този „Тобинай Уокър“ е баща на „господин Тоби Уокър“, и не мислих за това повече, докато при проучванията ми по друг въпрос, относно парцелите на Есел/ Емър, в градския архив не открих, че името „Тобинай Уокър“ е посочено като купувач на обществена конюшня на същото място (на Главната улица, между бакалница „Ненужен“ и авеню „Горман“) през 1880 г.

Скоро след това, когато купувах някои необходими продукти от бакалница „Ненужен“, срещнах господин Уокър лично. Отбелязах шеговито, че съм срещнал напоследък баща му и дядо му. Това,

разбира се, беше само любезност. Господин Тоби Уокър отговори, както ми се стори, по подозрителен начин. Забелязах някакво отдръпване. Било то и със смях. Точните му думи, за което мога да свидетелствам, бяха: „Нямах представа, че можеш да пътуваш във времето“.

Това беше последвано от най-старателните ми усилия да науча повече за лицата със същото име, на които се бях натъкнал при проучванията ми като пълномощник. Опитите ми бяха посрещнати с насмешливи забележки от типа „Доста съм живял, трябва да знаеш“ и „О, спомням си, когато дойдоха Луис и Кларк“, което се отнасяше за прославените изследователи на Орегонския път, които, както по-късно установих, са се намирали в Орегон през 1806 г.

Скоро след това господин Тоби Уокър напусна и по такъв начин сложи край на разговора.

Убеден съм заради уликите, че господин Уокър е нелегален имигрант от чужда страна, който използва името на бащата основател на тази добра общност, тоест Тобинай Уокър, закупил обществената конюшня през 1880 г. Имам своите основания за това.

Проучванията ми показват категорично, че експедицията на Луис и Кларк, изпратена от президента Томас Джеферсън, не е минавала през никое от местата, които е заемала нашата общност, Етер, през цялата ѝ история. Етер никога не е бил толкова на север.

Ако Етер трябва да изпълни съдбата си и да се превърне в курорт на красивия орегонски бряг до пустинята, както си го представям, с квартал за забавления в центъра и предприемаческа и бизнес общност, включително мотели, паркинги за каравани и лунапарк, това, чийто представител е „господин“ Уокър, ще трябва да си отиде. Американският начин на живот е непрекъснато да се купуват и продават къщи, за да се осигури движение нагоре и самоусъвършенстване. Стагнацията е враг на американския начин на живот. Един и същи човек да владее имот от 1906 г. досега е неестествено и неамериканско. Етер е американски град и се развива през цялото време. Това е неговата съдба. Мога да определя себе си като експерт.

Стара Волинов Аметист

Продължавам да практикувам любов. Бях влюбена в онзи френски актьор — Жерар, но наистина е трудно да произнесеш второто му име. Французите ме привличат. Когато гледам „Стар Трек. Следващото поколение“, съм влюбена в капитан Жан-Люк Пикар, но не мога да понасям командир Райкър. Някога бях влюбена в Хийтклиф, когато бях на дванайсет и госпожица Фреф ми даде да чета „Брулени хълмове“. И бях влюбена в Стинг известно време, преди да стане по-странен. Понякога си мисля, че съм влюбена в лейтенант Уорф, но това е много особено при всичките онези бръчки и рога на челото му, защото е клингон, но не това е особеното. Искам да кажа, че той е извънземен само в телевизионния сериал. Иначе е човек, който се казва Майкъл Дорн. Това е странното за мен. Искам да кажа, че никога не съм виждала чернокож, освен на кино и по телевизията. Всички в Етер са бели. Тоест един чернокож тук би бил извънземен. Мислех си, какво ли щеше да е, ако един такъв човек влезе, примерно в дрогерията, наистина висок, с тъмнокафява кожа и черни очи, и с тези меки устни, които толкова лесно може да бъдат наранени, и поиска нещо с наистина дълбок глас. Например: „Къде да намеря аспирин?“. И ще му покажа къде са хапчетата, които са като аспирин. Ще стои до мен пред рафтовете, наистина едър, висок и тъмен, а аз ще почувствам как от него се излъчва топлина като от желязна печка за дърва. И той ще ми каже с ниския си глас: „Не ми е мястото в този град“, а аз ще отвърна: „И моето не е тук“, а той ще попита: „Искаш ли да дойдеш с мен?“, само че наистина, наистина мило, не „Хайде идвай“, а както двама затворници си шепнат как да избягат от затвора заедно. Ще кимна, а той ще каже: „Зад бензиностанцията, по здрач“.

По здрач.

Обичам тази дума. Здрач. Звучи ми като неговия глас.

Понякога се чувствам странно, че мисля за него по този начин. Искам да кажа, защото е наистина истински. Ако беше само Уорф, няма проблем, защото Уорф е само извънземен в някакъв стар филм. Но има истински Майкъл Дорн. И когато мисля за него по този начин, понякога се чувствам неловко, защото все едно го превръщам в някаква играчка, нещо, с което мога да си правя каквото поискам, като кукла. Струва ми се, че е нечестно към него. И наистина изпитвам неудобство, като се замисля, че си има негов си живот, който няма

нищо общо с някакво момиче от провинциален град, за който не е и чувал. И се опитвам измисля някой друг, за когото да съчинявам такива истории. Ама не се получава.

Тази пролет наистина опитах да се влюбя в Мори Стромберг, но не се получи. Той е истински красив. Когато го видях да стреля в коша, тогава си помислих, че може би ще мога да се влюбя в него. Ръцете и краката му са дълги и гладки, движи се плавно и прилича един вид на планински лъв — има ниско чело и къса тъмноруса коса, златиста. Той обаче друго не прави, а само виси с тайфата на Джо и говори за спортни резултати и коли, а веднъж в клас говореше с Джо за мен и успях да чуя: „О, да, Стара, *тя* чете книги“, не го каза злобно, ама един вид като че ли съм чуждоземно от друга планета, абсолютно непозната. Както Уорф или Майкъл Дорн би се чувствал тук. Като че ли искаше да каже: „Нищо лошо да си такъв, ама не тук. Някъде другаде, нали?“. Като че ли Етер не беше вече някъде другаде. Искам да кажа, нали тук са живели индианци, а пък сега ги няма никакви? Е, на кого му е тука мястото и къде му е на мястото мястото?

Преди около месец мама ми каза защо е напуснала баща ми. Аз не помня нищо такова. Не помня никакъв баща. Не помня нищо преди Етер. Тя ми каза, че сме живели в Сиатъл, имали магазин, в който продавали кристали и масла, и неща за Новата епоха, обаче една нощ, когато станала, за да иде в банята, заварил го в моята стая да ме прегръща. Искаше да ми разкаже всичко, как ме е прегръщал и така нататък, обаче аз само казах: „Е, значи ме е задирял?“. А тя отговори: „Да“. И попитах: „А ти какво направи?“. Мислех си, че ще да е имало голяма караница, обаче тя си замълчала, защото се страхувала от него. На мен ми каза: „Виж, за него ти и аз бяхме като собственост. И когато не се съгласявах да е така, той пощръкляваше“. Мисля, че са пушили много марихуана и са вземали и по-силни неща, тя понякога ми говори за това. Както и да е, на следващия ден, щом той отишъл в магазина, тя взела от кристалите и нещата, които държали у дома, още ги пазим, взела малко пари, които пазели в кутия в кухнята, както прави и сега, и се качила на автобуса за Портланд с мен. Срећнала човек, който я докарал тук. Нищо от това не помня. Все едно съм родена тук. Попитах я дали той я е търсил след това, а тя каза, че не знае, но би му било много трудно да я открие тук. Промени фамилното си име на

Аметист, който е любимият ѝ камък. Истинското ѝ име е Волинов. Казва, че било полско.

Не знам как е неговото име. Не знам какво е направил. Не ме интересува. Все едно нищо не е станало. Никога няма да съм ничия собственост.

Знам едно — ще обичам разни хора. Те няма да знаят. Но ще бъда страхотна любовница. Знам как. Упражнявала съм се. Работата не е да си на някого или някой да е твой и такива неща. А както Чесли се омъжи за Тим, защото искаше да има сватба и съпруг, и под в кухнята, който няма нужда да се лъска с восък. Искаше неща, на които да принадлежи.

Не искам вещи, но искам да практикувам. Значи, живеем в тая съборетина, без кухня, да не говорим за под, който не се лъска, и готвим на пещта за боклук, има много кристали и котешка пикня от уличните котки, които мама взема у дома, и мама работи неща от рода да мете фризьорския салон на Мирела и ѝ излизат пъпки, защото яде кексчета с пълнеж, вместо нормална храна. Мама има нужда да си събере нещата. Аз обаче имам нужда да ги раздавам.

Помислих си, че да практикуваш любов, е да правиш секс, затова миналото лято правих секс с Дани. Мама ни купи кондоми и ме накара да се хванем за ръце над свещ от мирика и да говорим за Превръщането в жена. Искаше да присъства и Дани, ама я разубедих. Сексът не беше лош, но аз всъщност исках да съм влюбена. Не се получи. Може би не го направихме както трябва. Свикна да получава секс и цялата есен не престана да се навърта и да вика: „Ей, Стара, миличка, знаеш, че имаш нужда от това“. Дори не казваше, че имам нужда от него. Ако имам нужда, сама мога да го направя много по-добре, отколкото той. Това не му го казах. При все че без малко да му го кажа, когато не ме оставяше на мира, след като му казах да спре. Ако не беше тръгнал да ходи с Дейна, наистина можеше да му го кажа.

Не знам друг тук, в когото мога да се влюбя. Ще ми се да можех да практикувам с Арчи, но има ли смисъл, когато тук е Грейси Фейн? Просто ще е тъпо. Помислих си да попитам баща му, господин Хидънстоун, дали мога да работя в ранчото му, следващия път, когато минем наблизко. Пак ще мога да идвам да виждам мама, а може би там ще има наемни работници или каубои. Или Арчи ще дойде някой път, а Грейси няма да я има. Пък там е и господин Хидънстоун. Той прилича

на Арчи. Даже е по-хубав. Но май е много стар. Лицето му прилича на пустинята. Забелязах, че очите му са в същия цвят като тюркоазния пръстен на мама. Ала не знам дали има нужда от готвачка или такова нещо, пък и петнайсет като че ли е много малка възраст.

Дж. Ненужен

Така и не разбрах откъде са дошли хоховарите. Някой каза, че от Бяла Русия. Може. Те са едри и високи, тежки, с руси, та чак бели коси, и малки сини очи. Не те гледат. Носовете им са като пресни картофи. Жените не говорят. Децата не говорят. Мъжете говорят така: „Дна каша бирха, дна стайга швекло“. Никога не казват „здрасти“, никога не казват „довиждане“, никога не казват „благодаря“. Но са честни. Плащат веднага, в брой. Когато идват в града, до един са издокарани от глава до пети, жените с дълги рокли с много финтифлюшки около ханша и по ръкавите, малките момиченца и те като жените, дори бебетата са с такива дълги рокли и с бонета, които скриват косите им. Дори и бебетата не вдигат очи. Мъжете и момчетата са с дълги панталони, с ризи и сака, даже и когато тук е пустиня и е четирийсет градуса през юли. Нещо като онези, амишите, от източното крайбрежие. Само че тези имат копчета. Много копчета. Жакетите, които носят жените, имат поне по хиляда копчета. Мъжките панталони отпред са същите. Сигурно много се бавят, докато започнат. Всички обаче казват, че копчетата не били проблем, щом се върнат в селото си. Всичко се махало. Събличали се голи, за да отидат на църква. Том Сън се кълне, че било така, Кори казва, че се била промъквала там неведнъж в неделя с други хлапета, за да видят как хоховарите се изкачват по хълма чисто голи и пеят на техния си език. Това ще да е гледка — всичките тези високи, тежки, белокожи жени с големи задници и цици да манифестират нагоре по хълма. И боси. Какво, по дяволите, правят в църквата си, не знам. Том казва, че правели прелюбодеяния, ама на Том Сън какво му разбира главата. Всички говорят, ала аз не познавам никого, който да се е изкачвал на онзи хълм.

Някой път в неделя се чува как пеят.

Любопитно нещо е религията в Америка. Според християните има само по едно от каквото и да било. Аз пък си мисля точно обратното — че има по едно и повече от всичко. Дори тук, в Етер, имаме баптисти, разбира се, и методисти, Христовата църква, лутерани, презвитерианци, католици, макар и да нямат църква в града, квакери, нерелигиозен евреин, вещица, хоховарите и гурутата на групата от чифлика. Тук не се включват повечето хора, които нямат религиозни предпочитания, освен импулсивно.

Това е голямо разнообразие за град с такава големина. Нещо повече — хората опитват взаимно църквите си, сменят ги. Може би природата на града ни прави неспокойни. Така или иначе, хората в Етер живеят дълго, макар и не толкова, колкото Тоби Уокър. Имаме време да опитваме различни неща. Дъщеря ми Кори беше баптистка като тийнейджърка, методистка, когато беше влюбена в Джим Фрай, после опита лутеранството. Омъжи се методистка, но сега е квакерка, след като прочете една книга. Това може и да се промени, защото наскоро говори с вещицата Пърл В. Аметист и прочете още една книга, озаглавена „Кристалите и ти“.

Една твърди, че тази книга била празни приказки, но Една има по-закоравял ум от повечето.

Една е от моята религия, струва ми се. Приех я преди години.

Колкото до хората от чифлика, последователите на гуруто, те предизвикаха някакви вълнения, когато дойдоха преди десет години, или дали не станаха двайсет? Май беше през шейсетте. Като се замисля, струва ми се, че са там от много време. Жена ми беше още жива. Както и да е, това е религия, смесена по някакъв начин с политиката, не че винаги не е.

Когато дойдоха в Етер, имаха много пари за харчене, макар че не похарчиха много при мен. Купиха чифлика и трийсет акра пасище в съседство. Вдигнаха ограда около имота и, проклет да съм, ако не пуснаха по нея ток. Нямам предвид леко да те удари, за да ти покаже пътя, а удар, който може да убие слон. Преустроиخа стария чифлик и построиха плевни и бараки, сложиха даже и генератор. Всички от вътрешната страна на оградата трябва да споделя всичко с всички останали. Откъм външната страна на оградата изглежда, че гуруто споделя много повече от всички останали. Това е политическата част. Социализъм. Бубонен социализъм. Разнасят го плъховете и няма

ваксина. Казвам ви, хората тук се разтревожиха. Помислиха си, че цялата популация зад желязната завеса плюс хипитата от Калифорния ще се преместят тук още следващия четвъртък. Чудеха се дали да не извикат Националната гвардия, за да защити правата на гражданите. Аз лично бих предпочел хипитата пред Националната гвардия. Хипитата не бяха въоръжени. Те убиваха само с миризма, както казваха хората. По онова време обаче тук царуваше обсаден манталитет. Обсада вътре, в чифлика, с неговата електрическа ограда и с техния социализъм, и обсада извън чифлика, с техните права на граждани — да бъдат бели, да не са чужденци и да не споделят нищо с когото и да било.

В началото хората на гуруто идваха в града с оранжевите си тениски, за да си купят някои неща, и говореха учтиво. Канеха млади хора в чифлика. Вече го наричаха ашрам. Кори ми разказа за олтара с маргаритки и голямата фотография на гуру Джая Джая Джая. Това обаче не бяха дружелюбни хора и отношението към тях не беше дружелюбно. Много скоро престанаха да идват в града, само влизаха и излизаха през портала си с оранжевите си буици. Очакваше се по някое време гуру Джая Джая Джая да дойде от Индия да ги посети. Така и не дойде. Говореше се, че вместо това отишъл в Южна Америка и основал ашрам за бивши нацисти. Бившите нацисти вероятно могат да споделят с него повече пари, отколкото младите орегонци. Или може би е идвал да види своя ашрам, но не го е намерил, където са му казали, че е.

Беше някак потискащо да гледаш как тениските избеляват и как буиците се развалят. Не мисля, че сега са останали повече от два буика и десетина-петнайсет души в ашрама. Още отглеждат плодове и зеленчуци за пазара — сини домати, всякакви чушки, салати, тиквички, домати, царевица, боб, боровинки, малини и къпини, пъпеша. Качествена стока. При климат, който се променя за една нощ, отглеждането на реколта изисква някои умения. Използват чудесно напояване, но не и отрови. Виждал съм ги как махат гадинки от растенията на ръка. Преди няколко години се разбрах с тях да снабдяват щанда ми със зеленчуци и не съжалявам. Като че ли Етер може да не зависи от останалия свят. Всеки път, когато уговоря рутинно снабдяване с доставчик от Котидж Гроув или Прайнвил, ние си сменяме мястото. Трябва да се обаждам и да се извинявам:

извинете, обаче пак сме от другата страна на планината тази седмица, отменете доставката на пъпеши. С хората на гуруто е по-лесно. Те се местят с нас.

Не знам в какво друго вярват, освен в органичното градинарство. Струва ми се, че е доста трудно да вярваш в гуру Джая Джая Джая, но хората са готови да повярват във всичко. По дяволите, аз вярвам в Една.

Арчи Хидънстоун

Татко пак остана в града миналата седмица. Остана, за да види дали теренът ще се премести отново на изток, накрая отиде със стария си форд при Юджийн и нагоре по магистралата покрай река Макензи, за да се прибере в ранчото. Каза, че искал да остане, но Чарли Ехеверия щял да си има някакви неприятности, ако останел. Просто не обича да не е тук повече от ден-два. За него е трудно, когато се окажем чак на брега, както сега.

Знам, че ми се иска да се върнем с него. Сигурно трябва да се върна. Трябва да живея при него. Мога да виждам мама всеки път, щом Етер е от тази страна. Не това е причината. Трябва да си изясня за себе си какво искам да направя. Трябва да отида в колеж. Трябва да се махна от този град. Трябва да се махна.

Не мисля, че Грейси наистина някога ме е виждала. Не правя нищо, което тя да може да види. Не карам камион.

Трябва да се науча. Ако карах камион, щеше да ме види. Щях да влизам в Етер от междуцатско номер 5 или откъм 84, все едно. Като онзи боклук, който идваше тук миналото лято и по който тя толкова беше полудяла. Идваше в „7/11“ за да пие тонизиращи напитки. Наричаше ме „момче“. „Ей, момче, дай ми рестото по четвърт долар.“ Тя седеше в големия му камион и си играеше със скоростите. Никога не влезе. Мислех си, че може би седи в камиона със свалени джинси. По гол задник на седалката на камиона. Не знам защо си го мислех. Може и да е било така.

Не искам обаче и да карам камион или да храня два вола в проклета пустиня, или да продавам гадни кексчета на смахнати жени с червени коси. Трябва да отида в колеж. Да науча нещо. Да карам

спортна кола. „Миата“. Цял живот ли ще продавам тонизиращи напитки на боклуците? Трябва да отида някъде, което е някъде.

Сънувах, че луната е хартиена, драсвам клечка кибрит и я паля. Пламна като вестник и започна да пуска огън върху покривите, горящи парчета. Мама излезе от бакалницата и каза: „Ще отиде целият океан“. Тогава се събудих. Чух океана там, където бяха хълмовете с пелин.

Ще ми се татко да се гордее с мен навсякъде, но не и в ранчото. Той обаче живее само там. Дори не иска да ме повика да живея там. Знае, че не мога. А трябва.

Една

Ох, как децата смучат душата ми, както някога смучеха гърдите ми, направо ми се иска да изкреця. Стига! Пресъхнах! Пресушихте ме преди години! Горкият сладък, глупав Арчи! Какво, по дяволите, да направя за него? Баща му си намери пустинята, от която имаше нужда. Арчи намери само микроскопичен оазис, от който го е страх да излезе.

Сънувах, че луната е от хартия. Арчи излезе от къщата с кутия кибрит и се опита да я запали, а аз се изплаших и избягах в морето.

Ади излезе от морето. Онази сутрин по брега нямаше други следи, освен неговите, идваха от водата към мен. Напоследък си мислех за мъжете. Мисля си за Ненужен. Не знам защо. Може би защото не се омъжих за него. Чудя се защо го направих с някои, как се случи. Няма разум в това. На кого би му минало през ум, че ще спя с Том Сън? Как обаче да продължиш да казваш „не“ при такава необходимост? Ципът на панталона му щеше да се скъса всеки път, щом ме видеше през улицата. Да спиш с него, беше като да спиш в пещера. Тъмно, неудобно, кънти, някъде навътре има мечки. Кокали. Но пък гори огън. Истинската душа на Том е този горящ огън, но той никога няма да го разбере. Оставя го без кислород, задушават го с мокра пепел, превръща себе си в пещерата, в която седи и глосга кокали. Женски кокали.

Моли обаче е главня, грабната от огъня му. Липсва ми Моли. Следващия път, когато пътувам на изток, ще се отбия в Пенделтън, за да я видя с бебетата внучета. Тя не идва тук. Не ѝ харесва, че Етер се мести. Тя е уседнала. Казва, че цялото това движение щяло да накара

децата да се чувстват несигурни. Самата тя не се е чувствала несигурна дотолкова, че да ѝ навреди, доколкото виждам. Всъщност нейният Ерик не одобрява. Той е сноб. Чиновник в затвор. Каква професия! Всяка вечер си тръгва от място, в което други хора остават заключени, не е ли това топуз и верига? Ще потънеш, ако някога опиташ да плуваш.

Откъде ли доплува Ади, питам се? Някъде от дълбоко. Веднъж ми каза, че бил грък, веднъж, че работил на австралийски кораб, веднъж — че живял на остров от Филипините, където говорили език, който никой не говори никъде другаде, и веднъж, че бил роден в кану, в морето. Може всичко да е вярно. Или пък не. Може би Арчи трябва да тръгне по море. Да постъпи във флота или в бреговата охрана. Или не — ще се удави.

Тад знае, че никога няма да се удави. Той е син на Ади — може да диша вода. Чудя се къде ли е Тад сега. И това е смукане, това неведение, неведение къде е детето ти, болезнено дърпане, което престава да забелязваш, защото никога не престава. Понякога обаче те обръща и виждаш, че си се обърнал в друга посока, като че ли тялото ти е уловено от трънаци при подмолно течение. Както луната тегли приливите и отливите.

Непрекъснато мисля за Арчи, мисля за Ненужен. Откакто го видях да се заглежда след Сук. Знам какво е — онзи, другият сън, който ми се присъни. Веднага след съня с Арчи. Сънувах нещо, трудно е да го уловиш, сънувах, че съм на дълъг пясъчен бряг, сякаш захвърлена, да, заседнала и не мога да помръдна. Умирам от жажда, а не мога да се върна до водата. Тогава виждам някой да идва към мен от много далече по брега. Следите по пясъка са пред него. Всяка следа, в която стъпеше, изчезваше, щом вдигнеш крака си. Продължаваше да идва към мен и знаех, че ако стигне до мен, ще се върна до водата и всичко ще е наред. Когато приближи, видях, че е той. Беше Ненужен. Ама че странен сън.

Ако Арчи тръгне по море, ще се удави. Той е сухоземен човек, като баща си.

Суки обаче е дъщеря на Тоби Уокър. Знае го. Тя ми го каза веднъж, аз не съм ѝ казвала. Сук върви по свой си път. Не знам дали той знае. Не мисля. Тя има моите очи и моята коса. Пък и имаше и други възможности. И никога не съм смятала, че трябва да кажеш на

един мъж такова нещо, ако сам не попита. Тоби не попита, заради това, което смяташе за себе си, обаче аз знаех в нощта, знаех в момента, в който тя беше зачената. Почувствах как детето скача в мен както риба скача в морето, както съомга скача нагоре по реката, през камъни и бързеи, как блести. Тоби ми беше казал, че не може да има деца — „родени от жена“, — каза го с тъжно изражение. Онази нощ за малко щеше да ми каже откъде е дошъл. Но не попитах. Може би заради това, което вярвам за себе си, че имам само един живот и никаква територия, никаква свобода да ходя на скрити места.

Както и да е, казах му, че това е без значение, защото, ако искам, мога да зачена и само с мисъл. И доколкото знам, точно това се случи. Помислих си за Суки и тя излезе, червена като съомга, бърза, блестяща. Тя е най-красивото дете, момиче, жена. Защо ѝ е да стои тук, в Етер? Да стане стара мома, учителка като Ема? Да налива бензин, да къдри прически, да продава в бакалницата? Кого ще срещне тук? Е, бог ми е свидетел, аз срещнах достатъчно. Харесва ми, казва тя, харесва ми да не знам къде ще се събудя. Като мен е. Обаче тегленето пак го има, сухия копнеж. О, предполагам, имам твърде много деца. Обръщам се насам, обръщам се нататък като компас с четирийсет севера. И пак в края на краищата винаги тръгвам, по същия път. Намествам стъпалата си в стъпките, които изчезват зад мен.

Дълъг е пътят надолу от планините. Краката ме болят.

Тобинай Уокър

Мъжът е животното, което връзва времето, така казват. Чудя се. Ние сме обвързани от времето, оковани сме от него. Движим се от едно място на друго, но прескачаме от едно време в друго само в спомените и намеренията си, в сън и пророчество. И все пак времето ни пътува. Използва ни за свой път, продължава, никога не спира, винаги тече в една посока. Няма изход от тази магистрала.

Казвам „ние“, защото съм натурализиран гражданин. Не съм свикнал изобщо да съм гражданин. Времето за мене някога беше каквото е задният двор за котката на Ема. Никакви огради нямат значение, никакви ограничения. Но бях принудена да спра, да се

установя, да се присъединя. Аз съм американец. Аз съм изгнаник. Намерих тъга.

Признавам, чудил съм се дали движението на Етер е мое дело, дали заради мен не стои на едно място. В резултат на инцидента ми. Когато загубих способността си да ходя направо, дали не предадох усукването на местността? Дали не започна тя да се движи, защото аз престанах? Ако е така, не разбирам механиката на това нещо. Логично е, елегантно, но не мисля, че е истина. Може би просто се измъквам от отговорност. Доколкото си спомням обаче, откакто Етер е град, той е истински американски град, място, което не е там, където го оставяш. Дори когато живееш там, той не е, където мислиш, че е. Липсва. Неспokoен е. Изчезнал е някъде зад планините, компенсира в едно измерение това, което му липсва в друго. Ако не продължава да се движи, моловете ще го застигнат. Никой не се изненадва, че е заминал. Той е бreme на белия човек. И няма къде да бъде оставен. Можеш да напуснеш града много лесно, но връщането е проблематично. Връщаш се там, където си го оставил, но заварваш само паркинга на новия мол и гигантски ухилен клоун, направен от балони. Това ли е всичко? По-добре не вярвай, защото никога няма да имаш нищо друго — асфалт, лека конструкция, размазана фотография на усмихнато малко момче. Детето е убито, както и много други. Има и нещо друго във всичко това, тук е старата слава, но е трудно да я откриеш, освен по случайност. Единствено Роджър Хидънстоун може да се връща, когато пожелае, със стария си фoрд или със стария си кон, защото Роджър не притежава нищо, освен пустинята и едно честно сърце. И разбира се, където е Една, там е и градът. Той е, където живее тя.

Ще направя моето пророчество. Когато Стара и Роджър лежат в нежните си прегръдки, той на шейсет, тя на шестнайсет, когато Грейс и Арчи раздрусат пикапа му до счупване, докато правят любов на дюшек в каросерията, на шосето към хоховарите, когато Ървин Мут и Томас Сън се напият с фермерите от ашрама, танцуват, пеят и викат цяла нощ, когато Ема Боудли и Пърл Аметист гледат достатъчно дълго в блесналите си очи, сред кристалите — същата тази нощ Ненужен, бакалинът, най-накрая ще отиде при Една. На него тя няма да даде дете, а радост. И портокаловите дръвчета ще цъфтят по улиците на Етер.

[1] Група преселници, мъже, жени и деца, отпразили се с фургопи на запад, през 1846–1847 г., измрели от глад в планините. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.